

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar (RP 31/2021 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 10/2021 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört (distanskontakt)

- jurist Mirka-Tuulia Kuoksa, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Liisa Katajamäki, social- och hälsovårdsministeriet
- specialsakkunnig Maija Neva, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Kirsi Ruuhonen, social- och hälsovårdsministeriet
- överinspektör Oona Mölsä, Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- projektchef Anna Katz, Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- ordförande Jussi Raita, Suomen kunto- ja terveystieteiden tutkimuskeskus SKY ry
- expert Karoliina Katila, Företagarna i Finland rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- arbets- och näringsministeriet
- Suomen Kuntoutusyritykset ry
- Finlands Olympiska Kommitté rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om smittsamma sjukdomar ändras temporärt genom en precisering av kommunens och regionförvaltningsverkets möjlighet att för en viss tid stänga utrymmen för näringsverksamhet eller annan verksamhet som är avsedda för kunder eller deltagare. Möjlighe-

Betänkande ShUB 7/2021 rd

ten att för kunder eller deltagare förbjuda tillträde till ett utrymme föreslås även i fortsättningen gälla utrymmen och funktioner där det finns särskild risk för betydande smittkedjor. Lagen ska inte längre innehålla bestämmelser om det antal personer som är en förutsättning för att stänga utrymmena. Bestämmelser om vilka utrymmen och funktioner som ett beslut om stängning kan gälla finns i den gällande lagen om smittsamma sjukdomar. Till dem hör lokaler för sport och idrott, träningslokaler, allmänna bastur, simhallar och badinrättningar, dansställen och utrymmen som används för körsång och amatörteater, nöjes- och temaparker, inomhuslekparkar och inomhuslekplatser samt allmänna utrymmen i köpcentra, med undantag för affärslokaler i detaljhandeln och lokaler som används för att tillhandahålla tjänster samt passager till dessa lokaler. Ett beslut om stängning kan fattas oberoende av verksamhetens omfattning.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt och gälla till och med den 30 juni 2021.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Syftet med propositionen är att förtydliga och bredda bestämmelserna om temporär stängning av utrymmen för näringsverksamhet eller annan verksamhet som är avsedda för kunder eller deltagare för att förhindra spridningen av covid-19-epidemin. Målet är att säkerställa människors hälsa och i sista hand rätten till liv och att garantera tillgång till tillräcklig social- och hälsovård. Enligt utskottet måste man ta hänsyn till konsekvenserna för människors samlade välbefinnande och välfärd när restriktioner införs. Utskottet betonar att också fysisk aktivitet ingår i människors samlade välbefinnande. Fullständig stängning idrotts- och motionslokaler påverkar utan vidare människors förutsättningar att röra på sig, ta hand om sin kondition och bevara sin hälsa.

Stängning av lokaler

Som en sista utväg för att förhindra spridning av covid-19-epidemin kan kommunen eller regionförvaltningsverket besluta att helt och hållet stänga de lokaler som enligt lag har högre smittrisk för kunder och deltagare. Den temporära 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar har tolkats så att det inte går att stänga en lokal, om antalet kunder eller deltagare begränsas till högst tio inomhus och till högst femtio utomhus. Enligt motiveringen till propositionen stämmer tolkningen inte överens med lagens syfte. Följaktligen behöver regleringen preciseras genom att hänvisningen till 58 d § 3 mom., där det föreskrivs om antalet personer, stryks i 58 g §. Ändringsförslaget innebär samtidigt att bestämmelsens tillämpningsområde och därmed möjligheten att stänga utvidgas till alla dessa lokaler oberoende av antalet kunder eller deltagare.

Utskottet anser det motiverat att utvidga tillämpningsområdet av de skäl som framgår av propositionen och tillstyrker lagförslaget. Samtidigt understryker utskottet att stängning av lokaler är en sista utväg och att den kan tillgripas bara när spridningen av epidemin inte kan förhindras på något annat sätt.

Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande att lagen om smittsamma sjukdomar till dessa delar är mycket svårtolkad och att bestämmelserna knappast blir tydligare av det aktuella förslaget. Enligt grundlagsutskottet leder bestämmelsen till att små lokaler kan stängas för kunder och delta-

Betänkande ShUB 7/2021 rd

gare enligt 58 g § i lagförslaget, men utan att de kan bli föremål för beslut enligt 58 d § om att ordna verksamheten så att kunderna och deltagarna verkligen undviker den typen av nära kontakter med varandra som avses i 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar.

Grundlagsutskottet betonar kraven på nödvändighet och proportionalitet när befogenheterna utövas. I sin praxis har utskottet ansett att inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna måste uppfylla proportionalitetskravet. En inskränkning är tillåten bara om målet inte kan nås med medel som utgör ett mindre intrång i de grundläggande fri- och rättigheterna. En skyldighet eller en restriktion som ingriper i de grundläggande fri- och rättigheterna kan således tillgripas för att bekämpa coronaepidemin endast om spridningen av epidemin inte kan förhindras med metoder som innebär mindre ingrepp i de grundläggande fri- och rättigheterna.

Regleringen innebär enligt grundlagsutskottet att det i tillämpningsområdet föreslås ingå sådana verksamheter och lokaler för vilka det inte alls finns någon lindrigare begränsning enligt 58 d §. På motsvarande sätt kan bedömningen av om ett sådant utrymme stängs inte basera sig på att åtgärderna enligt 58 d § är otillräckliga. Grundlagsutskottet anser att den föreslagna regleringen till denna del strider mot kravet på nödvändighet och proportionalitet. Regleringen måste således kompletteras med en bestämmelse om lindrigare åtgärder och företräde för dem, exempelvis genom att utsträcka 58 d § till alla lokaler som omfattas av 58 g §. Det är ett villkor för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utifrån grundlagsutskottets utlåtande föreslår social- och hälsovårdsutskottet att 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar ändras så att de restriktioner som avses i 58 d § kan gälla alla aktörer som avses i 58 g §. Det faktum att sådana lindrigare åtgärder är otillräckliga är dessutom en förutsättning för att stänga utrymmena med stöd av 58 g §.

I utfrågningen av sakkunniga kom det fram att formuleringen i 58 g § 4 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar är otydlig och inte säger ut om lagstiftaren har haft för avsikt att stänga lokaler bara för idrotts- eller sportverksamhet eller nöjes- eller rekreationsverksamhet eller om syftet med propositionen är att möjliggöra total stängning av lokalerna.

Enligt uppgifter till utskottet är avsikten att verksamheter som innebär en särskild smittrisk helt och hållet kan förbjudas genom att lokalerna stängs, förutsatt att villkoren är uppfyllda. Utskottet konstaterar att det i lokalerna undantagsvis kan ordnas annan verksamhet som inte inbegriper någon särskild smittrisk, exempelvis vaccinationer mot covid-19, även om lokalerna är stängda för normal verksamhet. Ett beslut om stängning får inte heller hindra någon att utöva sin rätt att få lagstadgade tjänster.

Utskottet påpekar att exempelvis ridning i manege och annan liknande verksamhet är individuell idrott och inte omfattas av tillämpningsområdet. Samtidigt betonar utskottet att också i dessa lokaler ska skyldigheterna enligt 58 c § iakttas och att beslut enligt 58 d § kan gälla dem.

Utskottet känner extra mycket oro för hur barns och ungas fritidsaktiviteter ska fortsätta och betonar att man vid tillämpningen av 58 g § särskilt bör beakta barns och ungas möjligheter att utöva idrott och motion.

Betänkande ShUB 7/2021 rd

Vidare understryker utskottet att ett beslut om stängning ska fattas med hänsyn till känd sakkunskap om huruvida kundernas eller deltagarnas fysiska närhet till varandra, antalet personer som samtidigt befinner sig på plats eller deras placering i utrymmet i övrigt eller spridning via ytor utgör en särskild risk för spridning av covid-19. Dessutom ska det beaktas om det i verksamheten eller i de utrymmen som används för den finns en särskild risk för att betydande smittkedjor uppkommer. Utskottet anser att myndigheten före ett beslut om stängning enligt 58 g § bland annat genom informationsstyrning måste försöka medverka till att lokalerna kan användas på ett hälso-säkert sätt. Vidare måste myndigheten före ett stängningsbeslut göra en bedömning av om åtgärderna enligt 58 c § för hygien och avstånd mellan kunderna är tillräckliga eller inte. Utskottet anser att det i och för sig är möjligt att tillämpa 58 g § i brådskande situationer där ett beslut enligt 58 d § inte först har fattats. Dessutom betonar utskottet att lindrigare restriktioner i princip bör tillgripas i första hand och att man stegvis kan övergå till strängare restriktioner, om det är nödvändigt på grund av epidemiläget.

Skälig kompensation

Riksdagen har tidigare i ett uttalande (RP 245/2020 rd, RSv 3/2021 rd) förutsatt att statsrådet snabbt bereder bestämmelser om ekonomiska förluster till följd av stängning av kundlokaler enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar ersätts näringsidkarna genom ett allmänt kostnadsstöd eller som en särskild ersättning, om man har varit tvungen att förlänga en stängning som pågått i 14 dygn.

Enligt vad utskottet erfar bereder arbets- och näringsministeriet bestämmelser om ersättning genom kostnadsstöd för ekonomiska förluster som näringsidkare orsakas när de tvingas stänga sina kundlokaler. Riksdagen behandlar dessutom regeringens proposition med förslag till lag om temporärt kostnadsstöd för företag (RP 27/2021 rd och RP 37/2021 rd). Utskottet anser det vara viktigt att bestämmelserna garanterar näringsidkare rätt till skälig kompensation för kostnaderna till följd av restriktionerna. Utskottet föreslår ett uttalande om detta.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 31/2021 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Betänkande ShUB 7/2021 rd

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av 58 d och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 58 § 1 och 4 mom., sådana de lyder i lag 147/2021 och fogas till 58 d § 3 mom., sådant det lyder i lag 147/2021, en ny 3 punkt som följer:

58 d § (Ny)

Förutsättningar för användningen av utrymmen avsedda för kunder och deltagare för att förhindra spridning av covid-19-epidemin

I 1 mom. avsedda utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse är

3) lokaler som används för verksamhet som avses i 58 g 4 mom. oberoende av antalet kunder eller deltagare i verksamheten. (Ny)

58 g §

Temporär stängning av utrymmen för kunder och deltagare i syfte att förhindra spridning av covid-19-epidemin

Om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 d § och andra åtgärder som redan har vidtagits inte kan anses vara tillräckliga på grund av en särskild spridningsrisk i anslutning till verksamheten och om det när de kriterier som anges i 2 mom. uppfylls är nödvändigt för att förhindra en okontrollerad spridning av covid-19-epidemin, kan det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar meddela ett sådant beslut inom sitt verksamhetsområde som förpliktar alla aktörer som utövar i 4 mom. avsedd verksamhet och disponerar över utrymmen, enligt vilket sådana utrymmen för kunder, utrymmen för deltagare och väntsalor som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse ska stängas för kunder och deltagare. Utöver det som föreskrivs i 44 § i förvaltningslagen ska det i beslutet anges vad som avses med verksamhet som utgör en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19 och med utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse. Regionförvaltningsverket kan fatta motsvarande beslut inom sitt område, om åtgärder är nödvändiga inom flera kommuners område. Skyldigheterna enligt ett samtidigt gällande beslut av kommunen kompletterar de skyldigheter som fastställts i ett beslut av regionförvaltningsverket som är i kraft inom kommunens område.

Betänkande ShUB 7/2021 rd

Ett beslut som avses i 1 mom. förpliktar aktörer som disponerar över utrymmen när de bedriver idrotts- eller sportverksamhet som avses i 1 punkten eller nöjes- eller rekreationsverksamhet som avses i 2–6 punkten i följande utrymmen:

1) utrymmen inomhus som används för lagsport, gruppträning, utövande av kontaktsporter och andra motsvarande former av sport eller idrott samt träningslokaler och andra motsvarande utrymmen för inomhusidrott,

2) allmänna bastur och simhallars, friluftsbad och badinrättningars bassängområden samt omklädningsrum som finns i omedelbar anslutning till dem,

3) dansställen och utrymmen som används för körsång, amatörteater och annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp,

4) nöjes- och temaparker, tivolin samt djurparkers utrymmen inomhus,

5) inomhuslekparker och inomhuslekplatser,

6) allmänna utrymmen i köpcentra, med undantag för affärslokaler i detaljhandeln och lokaler som används för tillhandahållande av tjänster samt passager till dessa lokaler.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 2021 och gäller till och med den 30 juni 2021.

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att statsrådet skyndsamt bereder en ersättningsmodell för att i tillräcklig utsträckning kompensera näringsidkare för deras ekonomiska förluster till följd av stängning av lokaler enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar.

Betänkande ShUB 7/2021 rd

Helsingfors 25.3.2021

Sekreterare var

ordförande Markus Lohi cent
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Pekka Aittakumpu cent
medlem Kim Berg sd
medlem Anna-Kaisa Ikonen saml (delvis)
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Arja Juvonen saf
medlem Noora Koponen gröna
medlem Aki Lindén sd
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Minna Reijonen saf (delvis)
medlem Juhana Vartiainen saml
medlem Heidi Viljanen sd (delvis)
ersättare Petri Huru saf (delvis)
ersättare Merja Kyllönen vänst
ersättare Mirka Soinikoski gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.

Betänkande ShUB 7/2021 rd
Reservation 1 /saf

Reservation 1

Motivering

Sannfinländarnas utskottsgrupp är medveten om att coronapandemin är allvarlig och att spridningen av smitta behöver begränsas. Med den föreslagna regleringen vill regeringen stänga bland annat motions- och idrottslokaler också för ett mycket litet antal användare, trots att lokalerna enligt regionförvaltningsverkens tolkning har kunnat hålla öppet för dem enligt de gällande bestämmelserna. Utskottet har inte fått några bevis för att smittkedjor har fått sin början i dessa lokaler och att det därför skulle finnas adekvata skäl för att stänga dem. Därför måste man fråga sig om det i stället för ett verkligt behov baserat på smittläget finns någon form av maktkamp mellan ministeriet och regionförvaltningsverken bakom propositionen.

I 18 § i grundlagen finns bestämmelser om näringsfrihet och rätt till arbete. Ju längre restriktionerna håller i sig desto uppenbarare blir behovet att bedöma restriktionernas godtagbarhet och proportionalitet med avseende på näringsfriheten. Ekonomiutskottet påpekar att det allmänna har en skyldighet att ersätta näringsidkarna för den olägenhet de har av att inte kunna använda sin egendom på det sätt som den är avsedd och således inte kan utöva sin näring. Också grundlagsutskottet har ansett det vara viktigt att förlusterna till följd av de skärpta restriktionerna kompenseras. Propositionen är på det sätt som påpekas i Finlands Olympiska Kommittés sakkunnigyttrande bristfälligt motiverad, eller rentav avsiktligt vilseledande i det avseendet att det i motiven sägs att den föreslagna lagändringen inte bedöms ha några betydande konsekvenser som självständig proposition.

Sannfinländarnas utskottsgrupp anser liksom Olympiska kommittén att det är exceptionellt och beklagligt att det framförda påståendet inte alls motiveras, trots att man kan se att propositionen kommer att ha betydande ekonomiska konsekvenser för verksamheten i de företag som är föremål för propositionen. Genom propositionen utsträcks begränsningarna till många små företag vars verksamhet hittills inte har begränsats. Sannfinländarnas utskottsgrupp upprepar det som föreningen Suomen kunto- ja terveystoimikuntakeskusten yhdistys framförde i sitt utlåtande, det vill säga att företagen i branschen har skapat rutiner för att minimera smittriskerna och gjort allt de kan för att kunderna tryggt ska kunna använda sig av företagets tjänster. Enligt utlåtandet har omsättningen till följd av begränsningarna minskat med minst hälften i 59 procent av företagen inom idrottsbranschen. Vidare bör det beaktas att restriktionernas långvariga karaktär är ägnad att skada företagets ekonomiska överlevnad och äventyra såväl företagets fortlevnad, arbetstillfällena för deras anställda och företagens samt deras familjers utkomst, om företagen försätts i konkurs genom onödiga eller felaktiga och alltför omfattande restriktioner.

När det är fråga om stängning av motions- och idrottslokaler samt hobbylokaler ska man utöver de fördelar som fås av begränsningsåtgärderna också beakta de nackdelar som minskad motion och idrott medför för folkhälsan och, när det gäller hinder för annan hobbyverksamhet, eventuella olägenheter för särskilt barns och ungas psykiska hälsa, när de nekas tillträde till hobbyer och social verksamhet som är viktiga för dem. Dessutom bör det beaktas att det i idrottslokaler, simhallar och badinrättningar också på det sätt som framgår bland annat av utlåtandet från Regionförvaltningsverket i Södra Finland ordnas exempelvis simundervisning för skolor och rehabilite-

Betänkande ShUB 7/2021 rd
Reservation 1 /saf

ringsverksamhet i Folkpensionsanstaltens regi. Förhindrandet av denna verksamhet har särskilt negativa konsekvenser för medborgarnas hälsa. Det finns inte heller någon grund för att stänga idrottslokaler som uteslutande används för individuell idrott, om verksamheten inte är förenad med kontakter mellan dem som använder lokalerna och inte heller med en smittrisk.

Sannfinländarnas utskottsgrupp fäster också uppmärksamhet vid de betydande skillnaderna i smittsituationen inte bara mellan olika landskap utan också inom landskapen. Ett landskap, Lapp-land, täcker nästan en tredjedel av vårt lands areal, och avstånden mellan landskapets kommuner är hundratals kilometer. De schablonartade begränsningar som gäller hela landskapet är inte skä-liga och stämmer inte överens med det krav på proportionalitet och nödvändighet som grundlags-utskottet förutsätter, om det inte inom landskapet fattas kommunspecifika beslut om begränsning-arna när smittsituationen avviker avsevärt från varandra inom landskapets kommuner.

Enligt sakkunnigutlåtandet från Regionförvaltningsverket i Södra Finland har social- och hälso-vårdsministeriet muntligen och per e-post meddelat att syftet med bestämmelsen är att helt stänga lokaler, inte att förbjuda viss verksamhet. Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att social- och hälsovårdsministeriets syn är egenartad och företagsfientlig och betonar att begränsningarna är motiverade endast när de avvärjer en verklig smittrisk. Om verksamheten i lokalerna i fråga kan ordnas så att det inte uppstår någon smittrisk för användarna, finns det inte någon ändamålsenlig grund för stängning av lokalerna. Att stänga lokalerna enbart för glädjen av att förbjuda dem eller för att maximera eländet utifrån logiken att när en del av lokalerna måste stängas på grund av smittrisen så stänger vi i jämlikhetens namn också alla andra lokaler, även om de inte är fören-ade med någon smittrisk. Denna logik följer inte det krav på nödvändighet som grundlagsutskot-tet lyft fram.

På dessa grunder anser sannfinländarnas utskottsgrupp att den föreslagna lagändringen inte kan godkännas, eftersom den har beretts bristfälligt, särskilt i fråga om de ekonomiska konsekvenser-na, och äventyrar medborgarnas tillgång till lagstadgad rehabilitering och inte kan motiveras med ett verkligt behov som bekämpningen av viruset medför. Tvärtom verkar propositionen snarare basera sig på en maktkamp mellan social- och hälsovårdsministeriet och regionförvaltningsver-ken. Om riksdagen trots allt beslutar att godkänna lagförslaget, måste det säkerställas att de eko-nomiska förluster som de aktörer som är föremål för begränsningarna lider ersätts till fullt belopp.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslaget och

*att riksdagen godkänner sju uttalanden. (**Reservationens förslag till uttalanden**)*

Reservationens förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar riksdagen en utredning om antalet smittfall och exponeringar i olika typer av lokaler och verksamheter som omfattas av begränsning-

Betänkande ShUB 7/2021 rd
Reservation 1/saf

ar, specificerade på veckonivå, så att begränsningarnas effekter kan bedömas utifrån fakta.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder lagstiftning genom vilken de fasta kostnaderna för de aktörer som är föremål för begränsningarna ersätts till fullt belopp för den tid som deras möjligheter till ekonomiskt lönsam verksamhet faktiskt har förhindrats genom begränsningarna.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder lagstiftning genom vilken arbetstagarna hos de aktörer som omfattas av begränsningarna garanteras fullt utkomstskydd för arbetslösa utan självriskdagar för den tid de har permitterats eller deras arbete de facto har hindrats till följd av begränsningarna.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder de olika smittorisker som är förenade med de olika lokaler och verksamheter som är föremål för begränsningar och att regeringen, när den genom förordning utfärdar bestämmelser om begränsningar, riktar varje begränsning endast till de lokaler och verksamheter som det är nödvändigt att begränsa utifrån en riskbedömning.

5. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder de olika smittorisker som är förknippade med motions-, idrotts- och hobbyverksamhet inomhus och utomhus och att regeringen, när den genom förordning utfärdar bestämmelser om begränsningar, fastställer begränsningarna så att sådan verksamhet som inte är förknippad med någon betydande smittrisk inte begränsas i onödan.

6. Riksdagen förutsätter att regeringen i fortsättningen utfärdar bestämmelser på kommunnivå om de lokaler och verksamheter som omfattas av begränsningar, när det finns betydande skillnader i antalet smittfall mellan kommunerna i landskapet.

7. Riksdagen förutsätter att regeringen förtydligar sin information om åtgärderna för att bekämpa coronakrisen till både myndighetsaktörer och medborgare och säkerställer att såväl lagändringarna som motiveringarna till dem är tydliga och innehållsmässigt entydiga.

Helsingfors 25.3.2021

Arja Juvonen saf
Kaisa Juuso saf
Petri Huru saf

Betänkande ShUB 7/2021 rd **Reservation 2 /saml**

Reservation 2

Motivering

Regeringen föreslår att lagen om smittsamma sjukdomar ändras genom en precisering av kommunens och regionförvaltningsverkets möjlighet att för en viss tid stänga utrymmen för näringsverksamhet eller annan verksamhet som är avsedda för kunder eller deltagare. Bestämmelser om vilka utrymmen och funktioner som ett beslut om stängning kan gälla finns i den gällande lagen om smittsamma sjukdomar. Till dem hör lokaler för idrott och sport, träningslokaler, allmänna bastur, simhallar och badinrättningar, dansställen och utrymmen som används för körsång och amatörteater, nöjes- och temaparker, inomhuslekparker och inomhuslekplatser samt allmänna utrymmen i köpcentra, med undantag för affärslokaler i detaljhandeln och lokaler som används för att tillhandahålla tjänster samt passager till dessa lokaler. Propositionen syftar till att skärpa regleringen utan att det är känt om de nuvarande begränsningarna har varit tillräckliga för sitt syfte. Om smitta kan förebyggas redan med stöd av den gällande 58 g § och de beslut som fattas med stöd av den, finns det inga grunder för bestämmelser om en fullständig nedstängning. Möjligheten till stängning oberoende av antalet kunder är också problematisk med tanke på prövningen av om begränsningarna är nödvändiga.

Propositionen förbjuder utan undantag också all motion inomhus som gynnar rehabilitering, hälsa och välbefinnande. Något av det viktigaste är enligt Samlingspartiet att bedöma lagändringens konsekvenser för hanteringen av epidemin och för de metoder som kan tillämpas före en fullständig stängning av lokalerna. Den föreslagna lagen kommer att ha betydande konsekvenser för den lagstadgade rehabiliteringen, för barns och ungas skolmotion samt för företag och arbetstagare.

Europeiska standardiseringsorganisationen CEN har berett en internationell rekommendation och standardisering för säker motion inomhus under pandemin. Enligt CEN:s förslag ska antalet personer i utrymmena övervakas så att det för varje yta på 10 m² får finnas högst en deltagare. Enligt standardförslaget ska lokalerna vara övervakade och under en pandemi uppfylla alla andra omständigheter som gäller hygien och hälsosäkerhet. Samlingspartiet föreslår att man i lokaler som anknyter till motion och idrott, såsom gym och simhallar, i stället för en fullständig nedstängning beaktar det maximala antalet personer enligt antalet kvadratmeter på så sätt att varje deltagare ska ha 20 kvadratmeter fritt utrymme.

En fullständig nedstängning är ett hårt slag mot dem som får rehabilitering genom FPA och mot hälsan och välfärden över lag. Samtidigt innebär nedstängningen att företagarna och arbetstagarna i branschen tvingas betala ett mycket högt pris för bekämpningen av viruset. De ekonomiska nackdelarna av en begränsning och nedstängning av affärsverksamheten urskiljs fortfarande inte i tillräcklig utsträckning. Enligt Statens idrottsråds utredning våren 2020 ser situationen för företagen inom idrottsbranschen i många avseenden sämre ut än för företagen i genomsnitt. Hos 59 av företagen inom idrottsbranschen har omsättningen minskat med minst hälften. Det har knappt gjorts några som helst konsekvensbedömningar inom idrottssektorn, och verksamhetslokalerna har i det närmaste helt grundlöst klassificerats som högrisklokaler. Det finns cirka 1 100 kommersiella motions- och idrottscenter i Finland, och dessutom finns det ett stort antal andra företag och

Betänkande ShUB 7/2021 rd Reservation 2 /saml

tjänster inom motions- och idrottsbranschen. Enligt föreningen Suomen kunto- ja liikuntakeskus yhdistys har samarbetsförfaranden redan inletts för tusentals personer inom branschen.

Antalet personer i träningscenter och andra idrottslokaler ska begränsas till att följa de allmänna bestämmelserna om avstånd, dvs. två meters avstånd. I Europa har man i fråga om gym och idrottslokaler tillämpat det antal kvadratmeter per person som krävs för att garantera hälsosäkerheten, det vill säga 9—15 m² per person. En lösning av detta slag kunde tillämpas också i Finland. Samlingspartiet föreslår att antalet aktiva personer i idrottslokaler ska kunna begränsas så att det för varje yta på 20 m² får finnas högst en deltagare, inklusive personal. På detta sätt kan man ordna möjlighet till motion och idrott på ett hälsosäkert sätt under den fortsatt svåra epidemin.

Avsikten är att de begränsningar som gäller näringsverksamhet i lagen om smittsamma sjukdomar ska tillämpas stegvis. De strängare restriktionerna ska tillämpas först om de tidigare åtgärderna inte har varit tillräckliga och de lindrigare metoderna redan har använts. Bestämmelsen om stängning av kundlokaler är avsedd som en allra sista utväg. Lagändringen skulle som sådan också i betydande grad ge negativa konsekvenser för folkhälsan.

I fråga om begränsningarna enligt lagen om smittsamma sjukdomar kan en stängning av kundlokaler inte vara ett självändamål, utan det väsentliga i förebyggandet av spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom är åtgärderna för att minska de sociala kontakterna och iaktta hälsosäkra verksamhetssätt. Begränsningarna ska alltid vara nödvändiga och proportionella. Förebyggandet av smittspridning ska ske på det sätt som minst försvårar näringsverksamheten.

Det är problematiskt att regeringen inte har bedömt alternativa lösningar för att uppnå målet i propositionen. Utifrån de sakkunnigyttranden som social- och hälsovårdsutskottet fått är det uppenbart att lagändringen i betydande grad kommer att ingripa i företagarnas rätt att idka näring, människors motion och välfärd samt rehabilitering och förebyggande av skador och sjukdomar.

Enligt samlingspartiet får den föreslagna paragrafen inte hindra någons rätt till lagstadgade tjänster, och den får inte hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Samlingspartiet kräver att man i lokaler som anknyter till motion och idrott, såsom gym och simhallar, i stället för en kategorisk nedstängning beaktar det maximala antalet personer enligt antalet kvadratmeter på så sätt att varje deltagare ska ha 20 kvadratmeter fritt utrymme. Det möjliggör hälsosäker motion också under epidemin.

Ridmaneger och lokaler som används för utbildning av hundar bör enligt samlingspartiets bedömning lämnas utanför de utrymmen som ska stängas. Hälsosäker verksamhet, inklusive tillbörlig hygienpraxis, säkerhetsavstånd och tillsyn, kan beaktas i verksamheten.

Omsorgen om djuren, djurens motion och skolningen av dem kan inte avbrytas under epidemin. Samlingspartiet kräver att de lokaler som behövs för detta kan användas, dock med beaktande av hälsosäkerheten.

Betänkande ShUB 7/2021 rd
Reservation 2 /saml

Samlingspartiet kräver att statsrådet skyndar på utvecklingen av en kompensationsmodell för ekonomiska förluster till följd av stängningen av kundlokaler enligt 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar, så att näringsidkarna ersätts i tillräcklig utsträckning för stängningen av lokaler.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget enligt betänkandet, men att ett nytt 9 mom. fogas till 58 g § (Reservationens ändringsförslag)

att riksdagen godkänner sex uttalanden. (Reservationens förslag till uttalanden)

Reservationens ändringsförslag

Lag

tartuntatautilain 58 d ja 58 g §:n muuttamisesta

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 58 § 1 och 4 mom., sådana de lyder i lag 147/2021 och
fogas till 58 d § 3 mom. en ny 3 punkt och till 58 g § ett nytt 9 mom., sådana de lyder i lag 147/2021, som följer:

58 d §

Förutsättningar för användningen av utrymmen avsedda för kunder och deltagare för att förhindra spridning av covid-19-epidemin

(Som i ShUB)

58 g §

Temporär stängning av utrymmen för kunder och deltagare i syfte att förhindra spridning av covid-19-epidemin

(1 och 4 mom. som i ShUB)

Vad som föreskrivs ovan i denna paragraf tillämpas inte på (Nytt 9 mom.)

1) maneger som används för hästsport eller motsvarande rekreations- eller fritidssysselsättning eller tillhandahållande av tjänster eller andra motsvarande sammankomster eller som djurstall,

Betänkande ShUB 7/2021 rd
Reservation 2 /saml

- 2) lokaler som används för skolning av hundar eller andra sällskaps- eller hobbydjur,
- 3) lokaler som används för verksamhet enligt lagen om grundläggande utbildning (628/1998) eller hobbyverksamhet för minderåriga
- 4) lokaler som används för lagstadgad rehabilitering eller någon annan motsvarande lagstadgad förpliktelse.

Reservationens förslag till uttalanden

- 1. Riksdagen förutsätter att man säkerställer att verksamhet kan bedrivas i utrymmen där det kan finnas högst en person per 20 m² yta.*
- 2. Riksdagen förutsätter att medborgarnas rättigheter till lagstadgad rehabilitering säkerställs.*
- 3. Riksdagen förutsätter att nedstängningen inte försvagar möjligheterna att använda lokaler som används för småbarnspedagogik, grundläggande utbildning, lagstadgade hälso- och sjukvårdstjänster, annan rehabilitering eller hobbyer för minderåriga.*
- 4. Riksdagen förutsätter att statsrådet tryggar medborgarnas möjligheter till motion och förebyggandet av sjukdomar även under nedstängningen.*
- 5. Riksdagen förutsätter att utbildningen i ridmaneger och skolningen av hundar kan fortsätta, med beaktande av hälsosäkerheten.*
- 6. Riksdagen förutsätter att den regionala epidemiologiska sjukdomssituationen beaktas vid verkställigheten av lagen och att endast nödvändiga åtgärder vidtas.*

Helsingfors 25.3.2021

Mia Laiho saml
Anna-Kaisa Ikonen saml
Juhana Vartiainen saml